

ACC. N:R M. 16277:1-10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Anna Ståhl, Ystad
Härad: Järrestad Berättare: Emilia Andersson, Tiby
Socken: Tiby m. fl. Berättarens yrke: fru
Uppteckningsår: 1965 Född år 1895 i Glabbeke

Prödling. s. 1-10.

(Teckn. s. 1a)

LUF 127

Skriv endast på denna sida.

Biodling:

Biodlingen har minskat till en del inom Hiby församling. Flera har sålt sina bisamhällen. Vid dödsfall har de efterlevande ej fortsatt med biodlingen. Arbetet med biskötsel är rätt krävande om det skall bli lönande.

Många lantbrukare kunde ha 4-10 samhällen. Lärare och kontorsskötare hade de flesta samhällen. Oftast höjde en stor trädgård till skolan eller klockaregården, en bra plats för bisamhällen, 20-30 samhällen och stundom ännu flera. Det blev fritidssysselsättning under frimarna.

Urholkade storkar har jag aldrig sett troligen mycket gamla.

Halvkupor var vanliga i min barndom.

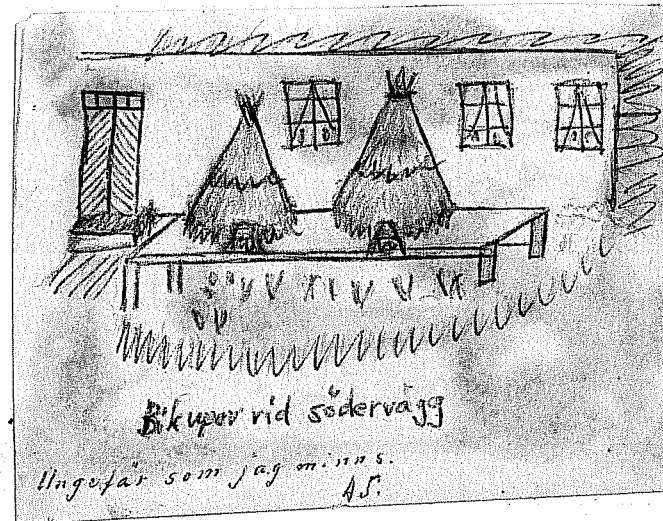
Troligen tillverkades de av sakläckare. Storlek var olika men formen densamma för alla.

Botten var av ek eller bok. Fästet med

29/5-65

M. 16277: 1a.

Landskap: Skåne Berättare: Emilia Andersson
Härad: Landskrona Järeskov Berättarens yrke: Lär
Socken: Torpås Stiby Berättarens adress: Stiby 16
Uppteckningsår: 1965 Född år 1895 i Gladra
Upptecknare: Knut Ståhl

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

flusterbräde i botten på kupan. Kuporna ställdes nära en vägg, där det var sol och lugnt, helst i ett hörn, så det blev skydd på två sidor. I gamla kringbyggda gårdar var det en liten blomsterrabatt ett par meter från beringshusets södruida där stod bekuporna. Runt rabatten var ett trästaket. Vid regn stängdes flygkålet. Om vintern täcktes kuporna med halmkäsor.

Halmkuper upphörde att användas omkring 1920. Det var svårt att få långhalm sedan tröskning skedde med maskin.

Bihus av trä användes i slutet av 1800-talet. De första jag såg var i skolträdgården Österås. Läraren Molin hade många samhällen i en välbyggd prästgård. Varifrån idén till träkuporna kom, kommer ingen ihåg.

Platsen där kuporna stod kallades "bigård".

Kuporna flyttades när bigården utökades eller ägaren flyttade bostad. När Kantor Holmquist flyttade från Hily skola till sin bostad 0.5 km från skolan lastades hela paviljongen på ett lastbilsflak ^{up till} till den nya ködgården utan att bina blev oroad. Flytningen skedd en kväll -

Kuporna stodo på bänk omk. 60 cm från marken. För att hindra möss och myror att komma upp på bänken lades gift omkring beena. på bänken.

Ägaren till bigården skötte den själv med hjälp av sin hustru eller en granna.

För att skydda sig för bistrik användes slöja och sökning.

Kuporna rengjordes grundligt innan bina började arbeta.

Under vintern malades bina med sockerlag.

Vattnen måste bina ha ständigt.

En stor flaska ställdes på hufvud och ett stort fat så vattnet droppvis kunde rinna ut. Det var förvånande så mycket vatten som förlorades.

Om visen förlorades kallades samhället viselöst. Ny vis måste sättas in annars dog samhället. Vise köptes ibland från utlandet: Holland och Kanada levererade sådana.

Samhället blev nog ej så gamla. var visen borta, flyttades ett par samhället tillsammans.

Om man företog någon anordning med kupa för att få bina att flygas utom den vanliga ringningen vet jag ej.

Bina har rätt många fiender: möss, myror, getingar och mal. man lade ut gift och sprutade mot getingar och mal.

Mot roobin slängdes flyghäls och fienderna jagades bort, många dödades i skiden.

Annat namn än bisamhälle har jag ej hört.

Ett samhälle bestod av (vise/drottningen),
20-30 diönare samt flera tusen arbetarin.

Binas arbete kallas "drag". De sexkantiga vax-
kakorna "celler" Dessa fylldes med honung.

Bästa tiden var när det var varmt och soligt
och helst lugnt.

En varm dag med solskin passer ägaren
noga sina kupor. Hor han ett ovant ljud
från någon kupa vet han det samhället skall
svärma. En ny vise har kommit..

En vise, några diönare och många arbetarin
flyga ut. om inte ägaren kan stänga ingången

Har bina kommit ut, flyga de rakt fram
tills de stöta mot en mur eller ett träd.

Kan ägaren följa efter bina, får han ta dem
annars blir ägaren den som följt efter dem
eller också den som rör om platsen där de satt
sig. För att bina skall bli stilla sin de satta

bukas man stänka vatten på dem, de kunna då ej flyga. När det blir kväll öser man ner dem på ett vitt läck och sin ner i en särskild halurkoig för att frostas till den nya kupan. -

Skattningarna sker 4 gånger under sommaren. Vaxkakorna plockas ut och sättes i en sk slunga där man skiljer honungarna från vaxet. När slungan kom i bruk visste man ej det är nog länge sen.

För buckade ägarne sjölv smälta vaxet, som det var ett besvärligt arbete med renseringen lännas detta till ett ställe i Vebröd som gör detta arbete. Den honung som slungas första och andra skattningarna är bäst.

Honung användes mycket i hushållet. En smörgås med honung på är både hälsosamt och gott till morgonkaffet. Många, som inte tål kaffe dricker varmt vatten med honung i stället.

ACC. N:R M. 16277:7.

7.
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tillägg sid 6.

I halmkupor fanns rannar för honungen. Vid skatt-
ningu berättas att man dödade bin för att komma
in i honungen. Detta kallades att röka ut bina.

Kanske att bina sökte sig ut i det fria och
kunde finna ny kupa. Detta kommer jag ihåg
att min farmor berättade att hon varit med om
omkring 1850-60.

Det finns flera slags kakor där honung används, även i spisbröd kan honung ingå. Vid förkyllning är hel honung mycket använd. På bölder används man för en dag av vetmjöl och honung för att få ut varbildning. Detta användes nog ännu. Honungen förvaras i sval källare, helst mörkt. Kokastningen från ett samhälle kunde vara mellan 20-40 kg beroende på väderlek, bläsigt och regnigt sommar sämst.

Honung är god handelsvara. Vid högre priser stökas bisamhället -

Vaxarkastningen är ej så stor fordras mycket arbete. Kokas och silas och slås i formar. Säljes till apotek och kemikalieaffärer. För användes det till ljus. Vid ljusstöpning till jul tar man ett stycke vax i stearinsmältningen.

Biödlarsförningar har funnits sen början av 1900 talet kanske tidigare. -

Kurser i biskötsel och instruktioner hålles på flera platser särskilt på Folkhögskolor.

Udställningar av konungsprodukter och bedömning av varar anordnas av Hushållningssällskapet årligen. Strikt kontroll vid försäljning. Endast den som är med i förening får kontrolletiketten till varje burk som skall säljas.

Tidskrifter om biodling samt Fodring för biodlaren kommer från Biödareföreningen.

Allt detta samt annonser om redskap och kupor inverkar till biodlingens lönsamhet.

Vid svärmingar och beskattningar stack bina mest. För att lugna dem fick man sjöla vara lugn, inte slå omkring sig. Den som rökte pipa eller cigarr fick vara i ferd.

När jag var barn sades det att man skulle ha en handfull jord och hålla över sticket.

Man försöker man fört petat ut gaddarna och sen

ACC. N:R M. 16277:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kvätta med sprit, attika, salubrin, vadsmeccum. —
Att somliga hade tur med bin berodde på
att de skötte dem riktigt väl. I tidskrifter
står hur man ska vårda ett samhälle.

Innan det blev vanligt med facklitteratur
fanns alltid någon erfaren biägare som an-
litades på vägen och vid slungningen. Han hade
själv många samhällen och kallades "bikung".

Den som hittade bin fick nog sköta dem
riktigt om han skulle ha tur.

När någon biodlare var död eller inte orkade
sköta sina bin såldes de antingen genom
annons eller auktion.

Något särskilt att iakttaga vid dödsfall
och begravning har jag ej fått veta —

En gammal historia att bistich skulle bota
värk är nog mindre trolig.